

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 22.08.2005
KOM(2005) 382 v konečném znění

**ZPRÁVA KOMISE
EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ**

**o udělení výjimky podle čl. 19 odst. 1 Smlouvy o ES
předložená podle čl. 12 odst. 4 směrnice 94/80/ES o právu volit a právu být volen
v obecních volbách**

1. ÚČEL ZPRÁVY

Směrnice Rady 94/80/ES¹ stanoví pravidla pro výkon práva volit a práva být volen v obecních volbách pro občany Unie s bydlištěm v členském státě, jehož nejsou státními příslušníky².

Ustanovení čl. 12 odst. 4 směrnice stanoví, že ke dni 31. prosince 1998 a poté každých šest let předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu, v níž ověří, zda přetrvávají důvody pro povolení výjimek udělených dotyčným členským státům podle čl. 19 odst. 1 Smlouvy o založení Evropských společenství, a případně navrhne vhodné úpravy.

2. PRÁVO VOLIT A PRÁVO BÝT VOLEN V OBEČNÍCH VOLBÁCH

Každý občan Unie má právo volit a být volen v obecních volbách v členském státě, v němž má bydliště, za stejných podmínek jako státní příslušníci tohoto státu³.

Jedná se o jedno z práv, které občanství Unie zavedené Maastrichtskou smlouvou z roku 1992 přiznává občanům Unie. Zvláštní práva týkající se účasti na politickém dění v členském státě, v němž má občan bydliště, jsou stanovena v článku 19 Smlouvy o založení Evropského společenství (dále jen „Smlouva“).

Ustanovení čl. 19 odst. 1 stanoví, že každý občan Unie mající bydliště v členském státě, jehož není státním příslušníkem, má právo volit a být volen v obecních volbách v členském státě, v němž má bydliště, za stejných podmínek jako státní příslušníci tohoto státu. Toto právo je vykonáváno v souladu s podrobnou úpravou přijatou Radou. Tato úprava může stanovit výjimky tam, kde je to odůvodněno zvláštními obtížemi některého členského státu.

Pravidla pro výkon práva volit a práva být volen v obecních volbách byla stanovena v roce 1994 výše uvedenou směrnicí. Článek 3 stanoví, že každá osoba, která k rozhodnému dni

- (a) je občanem Unie ve smyslu článku 17 Smlouvy a
- (b) není státním příslušníkem členského státu bydliště, ale splňuje podmínky, které členský stát bydliště stanoví pro právo volit a být volen vlastním státním příslušníkům,

má právo volit a být volena v obecních volbách v tomto členském státě v souladu s touto směrnicí.

¹ Směrnice Rady 94/80/ES ze dne 19. prosince 1994, kterou se stanoví pravidla pro výkon práva volit a práva být volen v obecních volbách pro občany Unie s bydlištěm v členském státě, jehož nejsou státními příslušníky (Úř. věst. L 368, 31.12.1994, s. 38) ve znění směrnice Rady 96/30/ES ze dne 13. května 1996 (Úř. věst. L 122, 22.5.1996, s. 14) a pozměněná aktem o přistoupení ze dne 16. dubna 2003 (Úř. věst. L 236, 23.9.2003, s. 334), dále jen „směrnice“.

² Dále jen „občané Unie, kteří nejsou státními příslušníky“.

³ Článek 40 Listiny základních práv Evropské unie (Úř. věst. C 364, 18.12.2000, s. 1).

Obecně směrnice členskému státu neumožňuje požadovat, aby občané, kteří nejsou jeho státními příslušníky, museli mít na území daného členského státu bydliště po určitou minimální dobu, než budou oprávněni volit nebo být voleni, pokud podobný požadavek neukládá příslušníkům vlastního státu. Kromě toho se v takovém případě u občanů, kteří nejsou jeho státními příslušníky, podmínka bydliště po určitou minimální dobu považuje v členském státě bydliště za splněnou, pokud měli po odpovídající dobu bydliště v jiných členských státech (viz čl. 4 odst. 1).

3. VÝJIMKY PODLE ČLÁNKU 12 SMĚRNICE

Směrnice povoluje výjimky z obecných pravidel. Tyto výjimky musejí být odůvodněny zvláštními obtížemi členského státu. Ustanovení čl. 12 odst. 1 uvádí, že jestliže v některém členském státě ke dni 1. ledna 1996 přesahuje poměr občanů Unie, kteří zde mají bydliště, aniž jsou jeho státními příslušníky, a kteří dosáhli věku, od kterého mohou uplatnit své volební právo, 20 % celkového počtu všech občanů Unie, kteří dosáhli věku, od kterého mohou uplatnit své volební právo, a kteří zde mají bydliště, může tento členský stát odchýlně od této směrnice

- (a) vyhradit právo volit voličům podle článku 3, kteří mají bydliště v tomto členském státě po určitou minimální dobu, jež nesmí být delší než doba, která odpovídá funkčnímu období zastupitelského sboru obce;
- (b) vyhradit právo být volen osobám, které mohou být zvoleny podle článku 3, které mají bydliště v tomto členském státě po určitou minimální dobu, která nesmí být delší než doba, která odpovídá dvěma funkčním obdobím tohoto sboru, a
- (c) přijmout vhodná opatření týkající se sestavování kandidátních listin, která mají zejména usnadnit zapojení občanů Unie, kteří jsou státními příslušníky jiného členského státu.

Ustanovení čl. 12 odst. 2 uvádí, že Belgické království může odchýlně od ustanovení této směrnice uplatňovat čl. 12 odst. 1 písm. a) pro omezený počet obcí, jejichž seznam sdělí nejméně jeden rok před konáním obecních voleb, při kterých má být tato výjimka uplatněna.

Ustanovení čl. 12 odst. 3 uvádí, že pokud právní předpisy členského státu stanoví, že státní příslušníci jiného členského státu, kteří v něm mají bydliště, zde mají právo volit do parlamentu tohoto státu za naprosto stejných podmínek jako voliči, kteří jsou státními příslušníky tohoto státu, může první členský stát odchýlně od této směrnice upustit od použití článků 6 až 11 v případě těchto státních příslušníků.

4. POUŽITÍ VÝJIMKY

Lucembursko je jediným členským státem, který uplatnil výjimku podle čl. 12 odst. 1. Lucembursko vyhrazuje volební právo občanům Unie, kteří nejsou státními příslušníky a mají své úřední bydliště na území Lucemburska, přičemž na tomto

území pobývají nejméně po dobu pěti let před registrací⁴. Co se týče práva být volen, Lucembursko rovněž požaduje, aby občané Unie, kteří nejsou státními příslušníky, měli na daném území bydliště nejméně po dobu pěti let před podáním žádosti⁵.

Členové zastupitelských sborů obcí jsou voleni na období šesti let⁶. Minimální doba pobytu požadovaná pro to, aby byl občan oprávněn volit, je tedy kratší než doba, na kterou je člen zastupitelského sboru volen, a je proto v souladu se směrnicí. Totéž platí pro minimální dobu pobytu v souvislosti s právem být volen: je kratší než „doba, která odpovídá dvěma funkčním obdobím tohoto sboru“.

Pokud jde o čl. 12 odst. 2, Belgie nenahlásila žádné obce, pro které by žádala výjimku.

5. ZHODNOCENÍ OKOLNOSTÍ PRO UDĚLENÍ VÝJIMKY

Okolnosti, které čl. 12 odst. 1 uvádí jako podmínku pro udělení výjimky, jsou takové, že „poměr občanů Unie, kteří zde mají bydliště, aniž by byli jeho státními příslušníky, a kteří dosáhli věku pro právo volit, přesahuje 20 % celkového počtu všech občanů Unie, kteří dosáhli věku pro právo volit a kteří zde mají bydliště“.

Musí být tudíž stanoveno, zda poměr občanů Unie, kteří mají bydliště v Lucembursku, ale nejsou jeho státními příslušníky a dosáhli věku, který je opravňuje volit, přesahuje 20 % celkového počtu občanů Unie s bydlištěm v Lucembursku, kteří jsou ve věku, který je opravňuje volit.

Druhá věta čl. 12 odst. 4 stanoví, že členské státy, které využijí výjimky podle odstavce 1, poskytnou Komisi potřebná odůvodnění. Komise požádala lucemburské orgány⁷, aby poskytly co nejaktuálnější informace ohledně:

- počtu občanů Unie ve věku, který je opravňuje volit, kteří mají bydliště v Lucembursku, ale nejsou jeho státními příslušníky a
- celkového počtu občanů Unie ve věku, který je opravňuje volit, a kteří mají bydliště v Lucembursku.

Podle údajů poskytnutých lucemburskými orgány počet občanů Unie, kteří nejsou lucemburskými státními příslušníky a mají bydliště v Lucembursku, činil 133 831. Celkový počet občanů Unie ve věku, který je opravňuje volit, kteří mají bydliště v Lucembursku, činil 356 274.

Z toho vyplývá, že počet občanů Unie ve věku, který je opravňuje volit, a kteří mají bydliště v Lucembursku, činil 37,6 % celkového počtu občanů Unie ve věku, který je opravňuje volit, s bydlištěm v dané zemi. Poměr je jednoznačně vyšší než hranice stanovená směrnicí, jež činí 20 %.

⁴ Článek 2 volebního zákona ze dne 18. února 2003.

⁵ Článek 192 volebního zákona ze dne 18. února 2003.

⁶ Článek 186 volebního zákona ze dne 18. února 2003.

⁷ Dopis ze dne 30. srpna 2004.

Pokud jde o výjimku podle čl. 19 odst. 1 Smlouvy a podle čl. 12 odst. 2 směrnice, situace v Belgii, která souvisí se zvláštními rysy a rozdíly vyplývajícími ze skutečnosti, že Ústava stanoví tři úřední jazyky a územní rozdělení na oblasti a společenství, zůstává nezměněna, ačkoli Belgie dosud výjimku neuplatnila.

6. ZÁVĚRY

Komise dospěla k závěru, že okolnosti, které ospravedlňují udělení výjimky pro Lucembursko podle čl. 19 odst. 1 Smlouvy a podle čl. 12 odst. 1 směrnice jsou stále platným důvodem pro výjimku.

Komise dospěla k závěru, že okolnosti, které ospravedlňují udělení výjimky pro Belgii podle čl. 19 odst. 1 Smlouvy a podle čl. 12 odst. 2 směrnice jsou stále platným důvodem pro výjimku.

V důsledku toho Komise neshledává důvody pro jakýkoli návrh úprav.